

Leden Vaste Commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Datum 07-09-2022
Briefnummer 595225 / CH
Inlichtingen 0622991579

Onderwerp: wettelijke invoering van
leeruitkomsten ho

Geachte voorzitter en leden van de vaste Kamercommissie OCW,

Op dinsdag 13 september kunt u schriftelijke inbreng leveren voor het verslag van de Wet leeruitkomsten hoger onderwijs. Met deze wet wordt beoogd om in het kader van leven lang ontwikkelen meer ruimte te creëren voor persoonlijke leerroutes binnen opleidingen, waardoor er beter tegemoet kan worden gekomen aan de behoeften van studenten, onderwijsinstellingen en de arbeidsmarkt. Graag geef ik namens de Algemene Onderwijsbond (hierna AOb) het volgende aan u mee.

Borg de onderwijskwaliteit

Leeruitkomsten zijn doorgaans breed en holistisch geformuleerd. Het vraagt veel afstemming om deze juist te beoordelen en te valideren. Dit neemt veel tijd in beslag en is geen gemakkelijke opdracht. Voor veel beroepen (zoals techniek, onderwijs en zorg) geldt daarbij dat een zorgvuldig samengesteld curriculum, met een logische opbouw en samenhang, heel belangrijk is om te garanderen dat de student de stof daadwerkelijk onder de knie heeft, ook op detailniveau.

Docenten geven aan dat de basiskennis onvoldoende aan bod komt in flexibele opleidingstrajecten. In het recente verleden zijn hogescholen, in het bijzonder Hogeschool Inholland, hard afgerekend op werkwijzen die met dit huidige wetsvoorstel juist de norm lijken te worden. We betwijfelen daarom sterk of met deze vorm van flexibilisering het gewenste niveau geborgd wordt. De examencommissie komt hiermee voor een ongelofelijk zware taak te staan. We wijzen erop dat er tijdens het experiment grote verschillen waren in de manier waarop het werken met leeruitkomsten in praktijk is gebracht.

Ook is de eindevaluatie van het experiment leeruitkomsten nog niet uitgevoerd, waardoor er nog geen zicht is op het afstudeerniveau van de betreffende studenten. Het ontbreekt aan gegevens waaruit blijkt dat deze wet positief bijdraagt aan de onderwijskwaliteit of dat zelfs de basiskwaliteit is geborgd. De wettelijke verankering van het werken met leeruitkomsten komt dus te vroeg.

Beperk de reikwijdte van het wetsvoorstel

Het stemt de AOb positief dat de ministers ervoor kiezen om de reikwijdte van de wet voorsnóg te beperken tot duale en deeltijd opleidingen. Op basis van het experiment leeruitkomsten hoger onderwijs kan er namelijk geen conclusie worden getrokken over de toepasbaarheid op voltijdsopleidingen, omdat deze opleidingen geen onderdeel uitmaakten van het experiment. Desondanks lezen we de intentie van de ministers om de wet in de toekomst te verbreden naar voltijdsopleidingen. Wij vragen de Kamer om dit om inhoudelijke redenen niet te doen

- Voltijdsstudenten zijn bij aanvang 17/18 jaar. Deze doelgroep heeft weinig zicht op wat de opleiding of de praktijk behelst en heeft daarom nog geen gronden op basis waarvan ze keuzes kunnen maken. Uit de praktijk blijkt ook dat het overgrote deel van deze studenten de voorkeur geeft aan een vast cursusaanbod in plaats van een flexibele leerroute.
- Bij werken met leeruitkomsten wordt voorbijgegaan aan de relatiecomponent en daarbij ook de socialiserende functie van het onderwijs. Docenten hebben minder binding met studenten die hun eigen studiep pad volgen en kunnen hen minder goed begeleiden en voorleven in het vakgebied.
- Bij (de start van) de voltijdsvariant kennen opleidingen doorgaans geen praktijkcomponent binnen een professionele omgeving, waardoor de grootste meerwaarde van het werken met leeruitkomsten (het bevorderen van werkplekleren) niet tot zijn recht komt.
- Een variabele stroom studenten opleiden, begeleiden en beoordelen via een flexibele opleidingsroute is arbeidsintensiever dan het verzorgen van een gefaciliteerde route (die gelijktijdig ook aangeboden moet blijven worden). Onze leden maken zich zorgen over de gevolgen hiervan voor de werkdruk, omdat er nauwelijks ruimte voor is voor deze flexibilisering qua financiën en bemensing. Zo worden er vanuit het ministerie geen extra middelen beschikbaar gesteld. De docent dreigt hierdoor de rekening te moeten betalen voor deze flexibilisering.

Tegen het advies van de Raad van State in is ervoor gekozen dat de wet voor het hele hoger onderwijs geldt, dus ook de universiteiten. Opmerkelijk, want er heeft geen universiteit deelgenomen aan het experiment. Het is hierdoor niet duidelijk of het werken met leeruitkomsten past binnen de universitaire context. In tegenstelling tot hbo-opleidingen zijn de meeste universitaire opleidingen niet beroepsgericht en zijn onderzoek en onderwijs met elkaar verweven.

Regel instemmingsrecht op opleidingsniveau

Het besluit om eventueel te werken met leeruitkomsten, en de mate waarin, moet volgens de AOb op opleidingsniveau worden genomen, op basis van draagvlak, een door het team gedeelde visie en met inachtneming van de kwaliteitswaarborgen. In dit licht vinden wij het zorgelijk dat de ministers het instemmingsrecht van de opleidingscommissies op het studieplan (zoals wel beschreven in de concept wettekst) hebben vervangen door een adviesrecht. In plaats daarvan krijgt de faculteitsraad bij universiteiten en medezeggenschapsraad bij hogescholen instemmingsrecht, met als gevaar dat er op centraal niveau besluiten worden genomen die niet op draagvlak kunnen rekenen of in praktijk onuitvoerbaar zijn.

Kortom: deze wet kent nog teveel haken en ogen. Er is onvoldoende bekend over de invloed op de onderwijskwaliteit, inspraak is niet op het juiste niveau belegd en resulteert in meer werkdruk voor docenten. Daarnaast is de toepassing op voltijdsopleidingen niet wenselijk en toepassing op universiteiten te voorbarig.

Uiteraard zijn we bereid om de inhoud van de brief verder toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Douw Dirk van der Zweep
Dagelijks bestuurder hoger onderwijs